

RO

Promovarea

respectării tuturor drepturilor
fundamentale ale persoanelor
lesbiene, gay, bisexuale și
transgender

OCTOMBRIE 2010

Promovarea respectării
tuturor drepturilor
fundamentale ale
persoanelor lesbiene, gay,
bisexuale și transgender

Notă

Prezenta broșură este publicată de Secretariatul General al Consiliului și este pusă la dispoziție doar cu titlu informativ.

Pentru orice informații cu privire la Consiliul European și la Consiliu puteți consulta site-urile:

www.european-council.europa.eu

www.consilium.europa.eu

sau vă puteți adresa Serviciului de informare publică al Secretariatului General al Consiliului la următoarea adresă:

Rue de la Loi/Wetstraat 175

1048 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Tel: +32 22815650

Fax: +32 22814977

Website: www.consilium.europa.eu/infopublic

Numeroase alte informații referitoare la Uniunea Europeană sunt disponibile pe site-ul Europa (<http://www.europa.eu>).

O bibliografie este disponibilă la sfârșitul prezentei broșuri.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2010

ISBN 978-92-824-2821-4

doi:10.2860/75029

© Uniunea Europeană, 2010

Printed in Belgium

Tipărit pe hârtie înălbătită fără clor

Cuprins

I.	Introducere și obiectiv.....	5
II.	Respectarea tuturor drepturilor omului pentru persoanele LGBT.....	7
III.	Domenii prioritare de acțiune.....	9
IV.	Măsuri de ordin general	13
V.	Instrumente operaționale	14
	Anexa 1.....	23
	Anexa 2.....	25

Set de instrumente pentru promovarea și apărarea tuturor drepturilor omului pentru persoanele lesbiene, gay, bisexuale și transgender (LGBT)

I. Introducere și obiectiv

Scopul prezentului document este de a pune la dispoziția personalului din instituțiile UE, guvernelor statelor membre ale UE, delegațiilor, reprezentanțelor și ambasadelor UE un set de instrumente operaționale pentru a fi utilizate în cadrul acțiunilor externe în contactele cu țări terțe, precum și cu organizații internaționale și din rândul societății civile, în vederea promovării și protejării drepturilor omului pentru persoanele LGBT. Documentul urmărește să permită UE să reacționeze proactiv față de situațiile de încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT și să combată cauzele structurale care generează aceste încălcări. În felul acesta, setul de instrumente va contribui, de asemenea, la consolidarea și susținerea politicii UE în domeniul drepturilor omului în general.

Identitatea de gen și orientarea sexuală continuă să fie folosite drept justificări pentru încălcări grave ale drepturilor omului în întreaga lume. Persoanele LGBT reprezintă un grup vulnerabil și continuă să cadă victime persecuției, discriminării și unor maltratări grave, îmbrăcând adesea forme extreme de violență. În mai multe țări, relațiile sexuale consensuale între adulți de același sex sunt considerate infracțiune și pedepsite cu închisoarea sau cu condamnarea la moarte.

UE susține cu tărie dreptul tuturor persoanelor, fără discriminare, de a se bucura de întreaga gamă de drepturi ale omului. Promovarea și apărarea drepturilor omului reprezintă un obiectiv-cheie al acțiunii externe a UE. Prin utilizarea diferitelor instrumente de care dispune în cadrul acțiunii sale externe, inclusiv instrumentele financiare disponibile atât prin intermediul instituțiilor UE, cât și al statelor membre, UE va urmări să promoveze și să protejeze activ drepturile omului pentru persoanele LGBT.

Conform Tratatului privind Uniunea Europeană („TUE”), „Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane [...], egalității [...], precum și pe respectarea drepturilor omului. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.” (Articolul 2 din TUE). Articolul 3 din TUE angajează Uniunea să promoveze aceste valori, să combată excluziunea socială și discriminările, să promoveze egalitatea între bărbați și femei, să își afirme și să își promoveze valorile în relațiile sale cu restul comunităților internaționale. De asemenea, tratatele UE - în urma intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona - extind în mod considerabil obligațiile juridice ale UE în domeniul drepturilor omului, atât prin declararea, la articolul 6 din TUE, că Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv interdicția discriminării pe motive de orientare sexuală (articolul 21 din Cartă), cât și prin prevederea aderării UE la Convenția europeană a drepturilor omului. În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare, inter alia, pe motive de orientare sexuală (a se vedea articolele 10 și 19 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene).

Prezentul document ține seama pe deplin de Orientările UE privind drepturile omului și dreptul internațional umanitar. O relevanță deosebită o au orientările privind pedeapsa cu moartea, tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, privind apărătorii drepturilor omului, precum și cele privind violențele împotriva femeilor și combaterea tuturor formelor de discriminare la adresa acestora.

II. Respectarea tuturor drepturilor omului pentru persoanele LGBT

Persoanele LGBT se bucură de aceleași drepturi ale omului ca și toate celelalte persoane, drepturi în a căror exercitare este inclus și cel la nediscriminare. Principiul este consacrat în numeroase instrumente internaționale, care prevăd pentru acesta un domeniu vast de aplicare. În mod specific, la nivel global, este expus la articolul 26 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice (ICCPR) și la articolul 2 din Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR) (a se vedea anexa 1).

În cadrul Adunării Generale a ONU din decembrie 2008, UE a susținut în unanimitate Declarația privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen¹, susținută de 68 de state de pe cinci continente. În declarație se reafirmă principiul nediscriminării și se condamnă execuțiile, detenția arbitrară sau încălcarea drepturilor omului pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen.

Femeile lesbiene și bărbații gay sunt homosexuali: persoane a căror orientare sexuală se îndreaptă către cineva de același sex. Bisexualii sunt persoane a căror orientare sexuală este îndreptată către ambele sexe. Transgender reprezintă situația în care „identitatea de gen” (autoidentificarea drept bărbat, femeie, drept ambele deopotrivă sau niciuna) a unei persoane nu corespunde cu „genul atribuit” al persoanei respective (identificarea de către ceilalți drept bărbat sau femeie, pe baza genului fizic). „Transgender” nu implică nicio formă specifică de orientare sexuală². Orientarea sexuală (atracția față de ceilalți, care poate implica sau nu activitate sexuală) este distinctă de activitatea sexuală.

1 Text complet disponibil la adresa <http://www.droitslgbt2008.fr/documents/?mode=download&id=2>

2 Acești termeni, folosiți în prezentul document, nu sunt aplicați global.

Sexul unei persoane este, de obicei, atribuit la naștere și, din acel moment, devine un fapt social și juridic. Cu toate acestea, anumite persoane consideră că, la naștere, nu li s-a atribuit sexul corect. Această situație poate fi valabilă și pentru persoanele hermafrodite, ale căror corpuri prezintă ambele sau doar anumite aspecte ale fiziologiei masculine și feminine și, uneori, anatomia genitală a acestora. Pentru alții, problemele provin din faptul că percepția înăscută față de sine nu este conformă cu sexul care le-a fost atribuit la naștere. Aceste persoane sunt cunoscute sub numele de „transgender” sau „transsexuali”. În această categorie intră și „cross-dressers”, travestiții și alte persoane care nu se încadrează în categoriile restrânse de „bărbat” sau „femeie”³. Persoanele transgender reprezintă un grup extrem de vulnerabil în cadrul dintre persoanele LGBT.

3 Definiție preluată din Documentul tematic al Comisarului Consiliului Europei pentru drepturile omului, intitulat „Identitatea de gen”. Deși definiția identității de gen existentă în document nu este obligatorie din punct de vedere juridic, prevede un angajament valoros față de protecția drepturilor persoanelor „transgender”.

III. Domenii prioritare de acțiune

Pentru a promova în mod eficient și pentru a proteja drepturile persoanelor LGBT în cadrul acțiunii externe a UE, Uniunea ar trebui să se concentreze pe următoarele domenii:

1. *Dezincriminarea*

În prezent, aproximativ 80 de state continuă să incrimineze relațiile consensuale între persoane de același sex, inclusiv, în șapte state, prin condamnare la moarte; considerăm că acest fapt este incompatibil cu legislația internațională în materie de drepturile omului. De asemenea, o astfel de incriminare are un impact negativ asupra exercitării altor drepturi ale omului de către persoanele LGBT, cum ar fi dreptul la viață privată sau la sănătate, precum și cel de asociere, de întrunire și de exprimare. Totodată, incriminarea produce în mod frecvent alte încălcări ale drepturilor omului, cum ar fi tortura, tratamentele crude sau inumane și încălcarea dreptului la viață prin aplicarea pedepsei cu moartea sau toleranța crescută față de așa-numitele crime „de onoare” împotriva persoanelor LGBT și impunitatea asociată.

UE ar trebui să condamne activ incriminarea relațiilor consensuale între persoane de același sex și, în special, aplicarea pedepsei cu moartea, a torturii sau a maltratării din această cauză. UE ar trebui să întreprindă acțiuni în vederea abolirii unor astfel de practici îndreptate împotriva tuturor oamenilor, inclusiv împotriva persoanelor LGBT.

Acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- ° Acordarea de prioritate acțiunilor sale în țările în care relațiile consensuale între persoane de același sex sunt incriminate sau în care există perspective de schimbare a legislației existente (în ambele direcții), prin prezentarea problemei și încurajarea statelor să realizeze schimbări legislative sensibile care țin seama de drepturile omului.
- ° Concentrarea în special pe situațiile în care pedeapsa cu moartea este în vigoare și/sau se practică tortura și maltratarea, prin

condamnarea acestor practici în cadrul orientărilor UE privind pedeapsa cu moartea și al orientărilor UE privind tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante.

2. *Egalitatea și nediscriminarea*

Discriminarea este problema cea mai frecventă cu care persoanele LGBT din majoritatea țărilor se confruntă zilnic din motive de orientare sexuală sau identitate de gen. Practicile discriminatorii pot fi întâlnite la locul de muncă și în domeniul public, în special în ceea ce privește accesul la servicii medicale și educație.

Astfel de practici încalcă dreptul la egalitate și nediscriminare în exercitarea drepturilor omului, astfel cum prevăd articolele 2 și 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR) și articolul 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR).

UE ar trebui să denunțe orice formă de discriminare nelegitimă pentru orice motiv care este contrar acestor principii fundamentale. În ceea ce privește persoanele LGBT, legislația și politicile UE includ egalitatea și nediscriminarea pe motive de orientare sexuală, prevăzute la articolele 10 și 19 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și la articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (CDFUE).

Articolul 10 din TFUE

În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Articolul 19 din TFUE

1. Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acesta le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Articolul 21 din CDRUE

1. Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.

Acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- ° Încurajarea statelor să promoveze egalitatea și nediscriminarea în exercitarea tuturor drepturilor omului de către persoanele LGBT, inclusiv prin introducerea de măsuri legislative naționale și legi care să promoveze egalitatea și nediscriminarea la locul de muncă și în educație și să urmărească anularea legilor care discriminează persoanele LGBT.
- ° Identificarea situațiilor în care sprijinul politic și financiar pentru inițiativele guvernamentale și neguvernamentale de promovare a nediscriminării ar aduce o valoare adăugată acestor acțiuni.

3. *Sprijinirea și protejarea apărătorilor drepturilor omului*

Toate statele ar trebui să respecte apărătorii drepturilor omului, astfel cum se prevede în Declarația internațională privind dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute (adoptată în 1998 de către Adunarea Generală a ONU). În ciuda acestui fapt, apărătorii drepturilor omului (jurnaliștii, activiștii, avocații, sindicatele etc.) care desfășoară acțiuni legate de promovarea și apărarea drepturilor omului pentru persoanele LGBT devin adesea ținte pentru maltratare și încălcări ale drepturilor omului. Acest lucru se întâmplă în special în țările în care guvernele interzic discuțiile publice cu privire la orientarea sexuală și restrâng libertățile de asociere și de expresie în legătură cu aceste aspecte.

Pentru a fi coerente cu progresele realizate în aplicarea orientărilor UE privind apărătorii drepturilor omului, acțiunile UE din acest domeniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- Încurajarea țărilor terțe în favoarea adoptării unei culturi de respect general și recunoaștere a activităților desfășurate de apărătorii drepturilor omului, inclusiv ale drepturilor persoanelor LGBT.
- Acordarea de prioritate acțiunilor sale în țările în care există un bilanț defavorabil în ceea ce privește respectul față de apărătorii drepturilor omului în general și în special față de apărătorii drepturilor omului pentru persoanele LGBT, în special în cazurile în care schimbările legislative și impunerea de sancțiuni penale au avut un impact negativ asupra activităților desfășurate de apărătorii drepturilor omului în legătură cu drepturile persoanelor LGBT.
- Reacționarea la încălcările evidente ale drepturilor apărătorilor drepturilor omului din țări terțe, subliniind poziția UE în legătură cu acest aspect și desfășurând activități în temeiul orientărilor UE privind apărătorii drepturilor omului.

IV. Măsuri de ordin general

Grupul de lucru pentru drepturile omului (COHOM) al Consiliului va actualiza acest set de instrumente cel puțin o dată la trei ani după adoptarea acestuia. De asemenea, COHOM va promova și va supraveghea continuarea integrării problematicei LGBT în cadrul acțiunii externe a UE și va distribui în mod activ prezentul set de instrumente și îi va promova aplicarea de către statele membre ale UE, Serviciul pentru acțiune externă al Uniunii Europene, Comisia Europeană și Parlamentul European.

COHOM va elabora o culegere de bune practici și lecții învățate cu privire la acțiunea UE de promovare și protejare a exercitării pe deplin a drepturilor persoanelor LGBT în materie de drepturi ale omului, pentru a promova învățarea reciprocă și coerența politicilor.

Se va acorda o atenție specială aspectelor de gen, mai precis prin acordarea de atenție atât drepturilor bărbaților, cât și celor ale femeilor, ținând seama de faptul că lesbienele, bisexualii și femeile transsexuale reprezintă o parte importantă din grupul LGBT și reprezintă un grup extrem de vulnerabil în fața violențelor pe motive de gen și a celor sexuale. De asemenea, grupurile și organizațiile de femei care fac parte din societatea civilă dețin frecvent un rol important în promovarea și apărarea exercitării drepturilor omului de către persoane LGBT, în special în țări în care organizațiile LGBT nu sunt permise.

V. Instrumente operaționale

Instituțiile UE și misiunile Uniunii din țări partenere au la dispoziție instrumente și acțiuni variate, utilizând, de asemenea, instrumentele și orientările existente:

1. În ceea ce privește țările partenere

Monitorizarea drepturilor LGBT:

- ° Utilizarea analizei/fișei de verificare din Anexa 2 pentru a urmări și monitoriza situația drepturilor omului în ceea ce privește persoanele LGBT din țara respectivă pentru a identifica progresele/regresele.
- ° Păstrarea contactului cu autoritățile locale, cu organizații regionale, precum și cu organizații locale sau internaționale ale societății civile, pentru a obține informații, inclusiv cu privire la cazuri individuale de încălcare a drepturilor omului îndreptată împotriva persoanelor LGBT.

Rapoartele șefilor misiunilor UE:

- ° Includerea în rapoartele periodice a unei analize a situației persoanelor LGBT, precum și a apariției unor încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT și a apărătorilor drepturilor omului.
- ° Identificarea unor cazuri individuale de încălcare clară a drepturilor omului îndreptată împotriva persoanelor LGBT.
- ° Detalierea unor măsuri (ex. demersuri, prezentarea problematicei în cadrul dialogului politic, finanțare) care au fost întreprinse sau planificate pentru a combate încălcări presupuse sau dovedite (orice acțiune într-un caz individual ar trebui întreprinsă doar cu acordul persoanei în cauză).

Fișe informative privind drepturile omului:

- ° Abordarea situației persoanelor LGBT în cadrul fișelor informative privind drepturile omului, precizând în special apariția unor încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT.

Demersuri și declarații publice:

- ° Propunerea și efectuarea de demersuri și declarații publice cu privire la problematica LGBT, cu un accent special pe cazurile și situațiile cu risc sporit.
- ° De asemenea, trebuie să se reacționeze și la evoluțiile pozitive înregistrate în ceea ce privește promovarea și apărarea exercitării depline a drepturilor omului de către persoanele LGBT din țări terțe.

Cazuri individuale:

- ° Propunerea de acțiuni specifice, de ex. efectuarea de demersuri, când se aduc la cunoștință cazuri individuale bine documentate de încălcări presupuse sau dovedite ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT (acțiunile privind cazurile individuale ar trebui stabilite de la caz la caz și pot reprezenta o parte dintr-un demers sau declarație cu titlu general).

Audieri în fața instanței și vizite în penitenciar:

- ° Participarea la audieri în fața instanței și demonstrarea unui sprijin vizibil în timpul procedurilor judiciare legate de cazuri de încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT, acordând o atenție specială cazurilor cu risc sporit.
- ° Contactarea unui procuror sau a autorităților polițienești pentru a solicita permisiunea de a vizita persoane LGBT aflate în detenție.

Dialoguri politice:

- ° Prezentarea situației drepturilor omului pentru persoanele LGBT în componenta privind drepturile omului a dialogurilor politice și a celor specializate (dialoguri cu privire la drepturile omului, consultări, subcomitete și dialogurile în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou) cu țările partenere și organizații regionale.
- ° Prezentarea, cu consimțământul persoanelor implicate, unor cazuri individuale de încălcări ale drepturilor omului îndreptate împotriva persoanelor LGBT.
- ° Încurajarea țărilor partenere să inițieze schimbări legislative pentru a asigura egalitatea în fața legii a persoanelor LGBT.
- ° Încurajarea țărilor partenere să semneze și/sau să ratifice instrumente internaționale relevante, în special ICCPR și ICESCR și să elimine orice rezerve relevante cu privire la aceste instrumente.
- ° Încurajarea țărilor partenere să inițieze procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite pentru a efectua misiuni tematice sau la nivelul țării, să accepte recomandările acestora și să le aplice.
- ° Sprijinirea țărilor partenere care sunt în favoarea promovării și apărării exercitării drepturilor omului de către persoanele LGBT, încurajând o cooperare mai strânsă în forurile multilaterale și promovarea eforturilor acestora ca exemple la nivel regional.
- ° Încurajarea schimbului de informații privind bunele practici cu țările partenere care sunt favorabile promovării și apărării drepturilor omului pentru persoanele LGBT, pentru a îmbunătăți măsurile UE și a contribui la acestea (a se include în culegerea de bune practici și lecții învățate).

Sprijinirea eforturilor societății civile:

- Transmiterea unor mesaje de sprijin politic atunci când este considerat necesar.
- Facilitarea informării cu privire la finanțarea disponibilă (de exemplu prin EIDHR sau instrumentele relevante ale statelor membre ale UE).
- Transmiterea informațiilor cu privire la situația legislației și a practicilor privind persoanele LGBT în UE.
- După caz, promovarea vizibilității organizațiilor locale care promovează drepturile omului de care se bucură persoanele LGBT, de exemplu, prin găzduirea de dezbateri și seminarii privind chestiunile relevante și care includ aspecte referitoare la LGBT și vorbitori din rândul persoanelor LGBT; Susținerea evenimentelor culturale, conferințelor sau proiectelor sociale.
- Consultarea organizațiilor societății civile cu privire la integrarea problematicii LGBT.
- Încurajarea organizațiilor societății civile de a promova drepturile LGBT.

Mecanismele internaționale:

- Propunerea către raportorii speciali ai ONU, reprezentanții speciali ai UE și persoanele echivalente din cadrul Consiliului Europei, OSCE și al altor organisme regionale activând în domeniul drepturilor omului de a se întâlni cu ONG-urile locale care activează pentru promovarea și protecția drepturilor omului pentru persoanele LGBT.
- Încurajarea grupurilor locale să includă informații cu privire la situația persoanelor LGBT în rapoartele lor alternative la mecanismele regionale privind drepturile omului, precum și la organismele ONU; Includerea unor astfel de informații în materialul oferit spre

utilizare în cadrul mecanismului universal de revizuire periodică cu ocazia Consiliului ONU pentru drepturile omului.

Vizite ale reprezentanților UE și ai statelor membre:

- ° Includerea de informații cu privire la situația persoanelor LGBT în materialele de informare pentru delegațiile UE și ale statelor membre aflate în vizită și încurajarea membrilor acestora să abordeze chestiunea cu partenerii locali și să se întâlnească cu apărătorii drepturilor omului care activează în promovarea și apărarea drepturilor omului pentru persoanele LGBT.

Prin aceste acțiuni, ar trebui să se acorde o atenție specială: cazurilor cu risc înalt care includ sentințe penale, pedeapsa cu moartea, tortura sau maltratarile; cazurilor de încălcări presupuse sau dovedite ale drepturilor apărătorilor drepturilor omului pentru persoanele LGBT; bunelor practici de realizare a unei schimbări de politică și a unei schimbări juridice și în ceea ce privește constrângerile structurale care includ legislație și practici discriminatorii, precum și impunitatea pentru încălcările drepturilor omului pentru persoanele LGBT.

2. În cadrul forurilor multilaterale

Organizația Națiunilor Unite

- ° Exprimarea necesității ca toate țările să adere la Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) și să o respecte; conform acestei declarații principiul universalității drepturilor omului este consacrat la articolul 1 care prevede faptul că „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”.
- ° Includerea preocupărilor legate de LGBT în declarații și întrebări în cursul dialogurilor interactive la ONU, reflectând faptul că UE este profund preocupată de încălcarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen și condamnând, în special, utilizarea pedepsei

cu moartea din acest motiv, execuțiile extrajudiciare, sumare sau arbitrar, practica torturii și alte tratamente crude, inumane și degradante sau pedepsirea, arestarea sau detenția arbitrară și lipsirea de drepturile economice, sociale și culturale.

- Încurajarea statelor să ia toate măsurile necesare, în special de ordin legislativ sau administrativ, pentru a garanta faptul că orientarea sexuală sau identitatea de gen nu pot constitui, în niciun fel, baza pentru sancțiuni penale, în special execuții, arestări sau detenție; să garanteze faptul că aceste încălcări ale drepturilor omului sunt cercetate, iar făptuitorii sunt trași la răspundere și aduși în fața justiției; și, de asemenea, să garanteze protecția adecvată a apărătorilor drepturilor omului și să înlăture obstacolele care îi împiedică să își desfășoare activitatea.
- Susținerea sprijinului sporit acordat de statele membre ale ONU și garantarea unei continuări a Declarației din 2008 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen, și, după caz, colaborarea transregională.
- Încurajarea statelor să ia în considerare recomandările cuprinse în raportul Congresului mondial privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen, care a avut loc la Paris în mai 2009..
- După caz, recomandarea să se acorde atenție acestor chestiuni prin procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului și prin organismele prevăzute de tratate și încurajarea acestora să continue să integreze în cadrul mandatului lor relevant analiza încălcărilor drepturilor omului pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen.
- După caz, includerea întrebărilor și recomandărilor referitoare la LGBT în intervenții în cursul procesului de evaluare periodică universală în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului (CDO) de la Geneva.

OSCE

- După caz, includerea preocupărilor legate de LGBT în declarațiile naționale și în întrebări în cursul dialogului interactiv la OSCE.
- Continuarea aducerii unei contribuții active pentru includerea „orientării sexuale și a identității de gen” ca motive de discriminare recunoscute în mod explicit în angajamentele asumate în cadrul OSCE sau în deciziile Consiliului ministerial.
- În conformitate cu angajamentul statelor participante ale OSCE la schimbul de informații privind abolirea pedepsei cu moartea și punerea acestora la dispoziția publicului (Documentul de la Copenhaga), includerea în declarațiile naționale ale statelor membre ale UE în cadrul Dimensiunii Umane a OSCE a unor informații privind abolirea pedepsei cu moartea referitoare la persoanele LGBT (măsură cuprinsă în Orientările UE privind pedeapsa cu moartea).

Consiliul Europei (CoE)

- După caz, includerea preocupărilor legate de LGBT în declarațiile naționale și în întrebări în cursul dialogului interactiv la CoE.
- Salutarea rezultatului pozitiv al comitetului de experți privind discriminarea pe motive de orientare sexuală și identitate de gen (DH.LGBT) în cadrul Consiliului Europei.
- Includerea drepturilor omului de care se bucură persoanele LGBT atunci când CoE elaborează măsuri de protecție a drepturilor omului, precum proiectul de Convenție privind violența împotriva femeilor.
- Luarea în considerare a lucrărilor Comisarului pentru drepturile omului care a încadrat discriminarea pe motive de orientare sexuală și identitate de gen drept una dintre ariile tematice pentru biroul său.

Alte mecanisme

- Încurajarea altor organizații internaționale relevante să adopte măsurile adecvate pentru a stimula statele în vederea ratificării și a respectării normelor și standardelor internaționale relevante referitoare la posibilitatea persoanelor LGBT de a se bucura de drepturile omului.
- Încorporarea, după caz, a preocupărilor legate de drepturile LGBT în declarații și în întrebări în cursul dialogurilor interactive din cadrul mecanismelor internaționale..
- Încurajarea țărilor terțe să invite diferite organizații internaționale cu proceduri speciale privind drepturile omului să efectueze misiuni de țară și tematice, acceptarea recomandărilor acestora și punerea în aplicare a acestor recomandări.
- Atunci când este posibil, depunerea de eforturi de colaborare la nivel transregional privind organizarea de evenimente însoțitoare privind promovarea și apărarea exercitării drepturilor omului de către persoanele LGBT, în special pentru a discuta bune practici referitoare la chestiunile privind LGBT; examinarea cu atenție a recomandărilor adoptate de toate organizațiile internaționale, încurajând statele să le ia în considerare pentru a îmbunătăți situația drepturilor persoanelor LGBT la nivel local.
- Identificarea unor state care pot avea o concepție similară pentru a promova egalitatea LGBT în beneficierea de drepturile omului.
- Încurajarea Biroului Înaltului comisar ONU pentru drepturile omului (UNOHCHR), altor entități ONU, Consiliului Europei (CoE) și funcționarilor locali ai OSCE să abordeze chestiunea drepturilor persoanelor LGBT în activitatea lor.
- Includerea membrilor societății civile în evenimente însoțitoare care au loc în foruri multilaterale pentru a promova chestiunea drepturilor omului pentru persoanele LGBT.

Anexa 1

Instrumente juridice internaționale și regionale, declarații și alte standarde disponibile pentru promovarea și apărarea drepturilor omului de care se bucură persoanele LGBT

Instrumente juridice internaționale:

- Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC), 1989
(Art. 2)
- Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, 1984
(Art. 1)
- Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), 1979
(Articolele 2, 10, 11, 12, 13)
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR), 1966
(Articolele 2, 3, 7, 12, 13, 14)
- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (ICERD), 1965
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR), 1966
(Articolele 2, 3, 7, 9, 14, 17, 18, 19, 22, 24, 26)
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 111, 1958

Instrumente juridice regionale:

a) Europa

- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), 2010
(Articolul 10 și articolul 19)
- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, 2000
(Art. 21)
- Convenția europeană a drepturilor omului, 1953
(Articolele 8, 12, 14)

- Legislație secundară a UE: Directiva 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, 2000
- b) America de Nord și America Latină**
 - Convenția americană privind drepturile omului, 1978
 - Comisia interamericană pentru drepturile omului, 1959
- c) Asia**
 - Carta ASEAN, 2007
- d) Africa**
 - Carta africană a drepturilor omului și popoarelor, 1981

Declarații

- Declarația universală a drepturilor omului, 1948
(Articolele 1,2,3,5,7,12,16,18,19,20,22,23)
- Declarația ONU privind dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute, 1999
(Articolele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 18)

Alte documente la nivel regional

- Recomandarea Consiliului Europei privind măsurile de combatere a discriminării pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen, 2010
- Rezoluția organizației statelor americane „Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen”, 2008.
- Rezoluția organizației statelor americane privind drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen în țările din cele două Americi”, 2009.

Declarații

- Declarația Adunării Generale a ONU privind „Drepturile omului, orientarea sexuală și identitatea de gen”, 2008

Anexa 2

Elemente pentru analiza/fișa de monitorizare a situației privind chestiunea drepturilor LGBT

Chestiunea drepturilor omului	Indicatori	Surse de informare
1. Dreptul la viață		
1.1. Este pedeapsa cu moartea folosită pentru a sancționa relații consensuale între persoane de același sex?	Legislația prevede pedeapsa cu moartea pentru relații consensuale între persoane de același sex? Este legislația pusă în aplicare (anchete din partea poliției și/sau condamnare din partea instanțelor)?	Codul penal; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.
Sunt persoanele LGBT vizate pentru ucideri extrajudiciare pe motivul orientării lor sexuale sau al identității de gen?	Există rapoarte fiabile privind uciderea sau amenințarea cu moartea a persoanelor LGBT de către poliție sau alți agenți de securitate sau cu implicarea acestora? Au fost astfel de cazuri cercetate sau urmărite penal?	Mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri, bloguri și site-uri internet; rapoarte ale raportorilor speciali ai ONU sau ale altor reprezentanți ai organizațiilor internaționale.

2. Dreptul de a nu fi supus torturii sau tratamentelor crude, inumane sau degradante		
2.1 Sunt persoanele LGBT supuse în mod sistematic la tortură din partea poliției sau a forțelor de securitate?	Există rapoarte fiabile privind torturarea persoanelor LGBT de către poliție sau alte forțe de securitate în cursul anchetelor sau al reținerii? Au fost astfel de cazuri cercetate sau urmărite penal?	Mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri, bloguri și site-uri internet; rapoarte ale raportorilor speciali ai ONU sau ale altor reprezentanți în cadrul organizațiilor internaționale.
2.2 Oferă funcționarii din cadrul poliției și alți funcționari de securitate protecție adecvată persoanelor LGBT?	Sunt infracțiunile violente împotriva persoanelor LGBT cercetate și urmărite penal?	Mărturii; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet;
3. Dreptul la egalitate în fața legii și la nediscriminare		
3.1 Persoanele LGBT beneficiază de protecție egală și eficientă împotriva discriminării în fața legii?	Legislația operează discriminări pe baza orientării sexuale sau a identității de gen? Legislația de combatere a discriminării reglementează orientarea sexuală și identitatea de gen? Este această legislație pusă în aplicare de către poliție și sistemul judiciar?	Mărturii; legislația de combatere a discriminării; codurile juridice în general; asociațiile juridice; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.

4. Dreptul la viață privată

4.1 Este dreptul penal folosit pentru a sancționa relații consensuale între persoane de același sex?	Poliția arestează persoane pe baza suspiciunii relațiilor între persoane de același sex? Sunt persoanele judecate și pedepsite pentru astfel de relații?	Mărturii; codul penal; rapoarte din presă; statistici privind infracțiunile; ONG-uri, bloguri și site-uri internet.
4.2 Sunt folosite alte legi privind moralitatea sau ordinea publică pentru a condamna relații între persoane de același sex?	Autoritățile descind în cadrul petrecerilor private sau împiedică oamenii să își caute parteneri pe site-urile internet?	Mărturii; rapoarte din presă; ONG-uri; codul penal; asociații de avocați.
4.3 Există diferențe în ceea ce privește vârsta consimțământului (sexual) pentru actele heterosexuale și actele homosexuale? Sunt acestea puse în aplicare?	Există anchete și/sau urmăriri penale? Tinerii care nu au împlinit încă vârsta consimțământului sunt pedepsiți pentru acte sexuale de același sex în condițiile în care nu ar fi pedepsiți pentru acte sexuale cu persoane de sex diferit?	Mărturii; rapoarte din presă și pe site-uri internet ale cauzelor instanțelor; ONG-uri; coduri penale; rapoarte ale poliției.
4.4 Pot persoanele „transgender” să își schimbe denumirea genului în documentele oficiale?	Legislația și/sau regulamentele administrative permit aceasta?	agențiile de înregistrare oficiale; ONG-urile ce desfășoară activități privind LGBT.

4.5 Poate o persoană „transgender” să se bucure de toate drepturile genului său nou-reatribuit, inclusiv de dreptul de se căsători?	Din perspectivă juridică, este o persoană „transgender” care a avut genul redistribuit tratată în același mod ca orice altă persoană de același gen?	Asociațiile juridice; funcționarii autorizați să încheie căsătorii.
5. Dreptul de asociere		
5.1. Pot persoanele LGBT să înființeze asociații pentru a-și reprezenta interesele?	Interzice legislația astfel de asociații? Dacă nu, sunt acestea efectiv scoase în afara legii prin hărțuire (publică)? Calitatea de membru atrage după sine consecințe nefavorabile pentru membri? Asociațiile se simt obligate să își ascundă adevărata vocație prin folosirea de eufemisme?	Legislația privind asociațiile/ONG-urile; existența site-urilor internet; rapoartele ONG-urilor; sindicatele.

6. Libertatea de întrunire

6.1 Pot asociațiile LGBT să organizeze evenimente publice precum marșuri Gay Pride sau evenimente culturale sau sociale?	Aceste evenimente au loc fără a întâmpina obstacole politice excesive? Poliția asigură protecția evenimentelor dacă există ostilitate publică? Sunt supuși presiunii la proprietarii pentru a nu își închiria sediile pentru evenimente LGBT?	Legislația privind întrunirile; rapoartele de știri; rapoartele ONG; site-uri internet ale grupurilor locale privind libertățile civile/LGBT?
--	---	---

7. Libertatea de informare și expresie

7.1 Legislația acceptă reviste/site-uri internet/programe radio/programe TV/filme care prezintă aspecte privind LGBT? Pot acestea să funcționeze efectiv?	Sunt revistele disponibile spre vânzare publică? Pot spectacolele radio,TV și filmele să prezinte aspecte privind viața LGBT? Modul în care sunt prezentate aspectele privind LGBT vizează informarea sau incitarea la ură? Există presiuni oficiale asupra distribuitorilor și crainicilor să descurajeze imaginile pozitive ale persoanelor LGBT?	Apariția la standurile de presă din țară; rapoartele din presă și de pe site-urile internet; rapoartele drepturilor omului și ale ONG-urilor LGBT; discuții cu grupurile media.
---	---	---

8. Dreptul de a munci		
8.1. Persoanele care sunt cunoscute sau despre care se suspectează că sunt LGBT sunt discriminate în exercitarea dreptului de a munci?	Persoanele LGBT trebuie să își ascundă orientarea sexuală/ identitatea de gen la locul de muncă sau atunci când candidează pentru un loc de muncă? Sunt aceste persoane concediate în mod legal atunci când se descoperă statutul lor LGBT? Există vreo protecție juridică împotriva oricărei discriminări pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen?	Mărturii; rapoartele din presă și de pe site-urile internet; grupuri și bloguri LGBT; sindicatele.

9. Dreptul la sănătate		
9.1 Persoanele LGBT se bucură de egalitate atunci când solicită accesul la servicii medicale pentru chestiuni relevante?	Este asigurat accesul la servicii medicale confidențiale și adecvate pentru persoanele LGBT? Există informare adecvată cu privire la prevenirea HIV/AIDS/STD la care sunt expuse aceste persoane? Legile penale ostile împiedică accesul la serviciile medicale sau îl fac mai dificil pentru persoanele LGBT? Sunt unele servicii de sănătate refuzate persoanelor LGBT, de exemplu servicii de asistență medicală privind reproducerea?	grupurile LGBT; asociațiile medicale profesionale; Ministerul Sănătății.
9.2 Pot persoanele „transgender” să beneficieze de asistență medicală adecvată condiției lor dacă aceasta este disponibilă?	Li se permite psihiatrilor și doctorilor să asiste persoanele „transgender” să își schimbe genul?	Ministerul sănătății; asociațiile profesionale ale doctorilor și psihiatrilor; organizațiile pacienților; grupurile LGBT.

10. Drepturile copilului

10.1 Copiii suferă din cauza discriminării ca rezultat al orientării sexuale sau al identității de gen?

Sunt copiii discriminați din cauza orientării lor sexuale sau a identității de gen? Orientarea sexuală sau identitatea de gen a unui părinte LGBT are un impact negativ asupra statutului copiilor săi?

Legislația de combatere a discriminării; legile privind drepturile copilului; legile privind tutela, moștenirea, asociațiile juridice; ONG-uri LGBT.

Rue de la Loi/ Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tél. +32 22816111

www.european-council.europa.eu
www.consilium.europa.eu

DOI:10.2860/75029

ISBN 978-92-824-2821-4

